

ποδέα

Πέμπτη, 20 Σεπτεμβρίου 2012

5:28 μμ

Σημασία:

- [Ποδόγυρος](#)
- Περισσότερα στο [πόδι](#), [βράκα](#), [74 Σκατά τα πράγματα](#)

Ετυμολογία:

- Από το πους > ποδέα (η, θηλ)

Ανάλογα από το πρόβ-ατο > προβέα > προβιά

ΠΡΟΒΙΑ, δέρμα προβάτου (*peau de mouton*). Από τὸ Ἑλληνικὸν (ἂν καὶ ἀγνώρισον ἀκόμη εἰς τοὺς Ἑλληνικοὺς Λεξικογράφους) Προδέα καὶ Προβῆ, ὡς ἔλεγον, Λεοντέα καὶ Λεοντῆ (*peau de lion*), καὶ Ἄλωπεκέα καὶ Ἄλωπεκῆ (*peau de renard*). Οἱ Γραικορωμαῖοι τὸ ἐπρόφρασαν ὁρῶς Προδέα, τὸ ὁποῖον ἐκατήντησεν εἰς τὸ Προβιά, ὡς τὸ Μηλέα εἰς τὸ Μηλιά, καὶ τὸ Συκέα εἰς τὸ Συκιά. Μὴ λησμονηθῇ καὶ ἡ εἰς ὄνειδος τῶν τυράννων, καὶ ἀπλῶς παντὸς ἀδίκου ἀνθρώπου, λεγομένη παροιμία, « Δύο προβέας ἀπ' ἑνα πρόβατον » παρομοία τῆς Γαλλικῆς παροιμίας, *prendre d'un sac deux moutures*.

Ἐκ τῆς Προβέας λαμβάνω ὅχι ἄλογον ἀφορμὴν νὰ πιθανολογήσω (ἢ καὶ νὰ πιστώσω) τὴν ὁποίαν ἐτόλμησα διόρθωσιν εἰς τὰς Διατριβὰς τοῦ Ἐπικτήτου (III, κβ', 74, σελ. 391 - 392), τρέψας τὸ Τιλλάρια εἰς τὸ Τυλάρια, καὶ ἐξηγήσας, ἑρωμάτια ἢ προβάτων δέρματα, εἰς τὰ ὁποῖα κάθηνται τὰ παιδάρια, εἰς τῶν κοινῶν γραμμάτων τὰ σχολεῖα. Τῆς συνηθείας ταύτης παραδείγματα εὐρίσκονται καὶ εἰς τοὺς Γραικορωμαίους ἀπὸ τῆς δωδεκάτης ἔτι ἑκατονταετηρίδος. Δέγει (παρὰ Δουκαγγ. σελ. 1233) ὁ ἱστορικὸς Νικήτας, « Εἰς γραμματιστοῦ » φοιτῶντα ἐξ ἀπαλῶν ἔτι ὀνύχων, καὶ Προβέαν μετὰ » καλαμαρίου ἔχοντα. »

Screen clipping taken: 20/9/2012 5:34 μμ

Συνώνυμα

Συνώνυμα

Λωμα

-ατος άκρο, περιθώριο ενδύματος , ποδέα.

αὐτοῦ, ἵνα μὴ ῥαγῇ. (33.) καὶ ποιήσεις ἐπὶ τὸ λῶμα τοῦ ὑποδύτου κάτωθεν ὥσει ἐξανθούσης ῥόας ῥοίσκους ἐξ ὑακίνθου καὶ πορφύρας καὶ κοκκίνου διανενησμένου καὶ βύσσου κεκλωσμένης ἐπὶ τοῦ λῶματος τοῦ ὑποδύτου κύκλῳ· τὸ αὐτὸ δὲ εἶδος ῥοίσκους χρυσοῦς καὶ κώδωνας ἀνὰ μέσον τούτων περικύκλῳ· (34.) παρὰ ῥοίσκους

Ἔξοδος 28.29

Το λῶμα στη Ναυτική ορολογία λέγεται **γραντί** ή **άντίτονον**
Το αντίστοιχο ρήμα **λωματίζω** λέγεται **γραντολογώ**,

Μπροστέλα

Εμπροσθέλα. Κν μπροστελλα. Από το εμπρός. Όμως το συνάνταμε και ως εμπροσθοφυλακη.:ΦΡ φανηκε η μπροστελα των εχθρων.

Λέντιον

λέντιον, τό, ύφασμα, πετσέτα, σε Κ.Δ. ²⁶⁵

Από το λατινικο linteum

Λινο υφασμα που πειζωνεται αποιος σαν ποδιά.

... ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου καὶ τίθησιν τὰ ἱμάτια, καὶ λαβὼν **λέντιον** διέζωσεν ἑαυτόν: εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ ἤρξατο νίπτειν τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν καὶ ἐκμάσσειν τῷ **λεντίῳ** ᾧ ἦν διεζωσμένος. ἔρχεται οὖν πρὸς Σίμωνα Πέτρον.

Κατά Ιωάννην 13.

Λεντιάριος υπηρετης των λουτρων όπως και ο α σαμπανης (a sabanis :ο επι των σαβανων)

Περιζωστρα ἢ Περιζωμα

Βλ. λέντιον

Ποδόγυρος

Το κάτω μέρος του φορέματος, φαρδιά πτύχωση στο κάτω μέρος γυναικείου φορέματος.)

Μεταφορικά σημαίνει «οι γυναίκες» .

Φρ. του αρεσει ο ποδογυρος: είναι «γυναικάς»

Φραμπαλάς

Στα Γαλλικά falbala (le, αρσ) σημαίνει **Ποδόγυρος** , στην εγχώρια **αργκό** έγινε ο **φραμπαλάς** χρησιμοποιείται για να περιγράψει καταστάσεις που χαρακτηρίζονται από αταξία συνοδευόμενη από ιλαρή διάθεση, ή αλλιώς, **Χαβαλές, τζερτζελές, τουρλουμπούκι, καλαμπαλίκι** και κάθε σχετική περιγραφή κατάστασης συνωστισμού, ανακατωσιάς, μάλε-βράσε, φύρδην μίγδην, χαμού και πανικού..

*) Σημειώνει διακοσμήσεις σε φθηνά ρούχα. Τους προσθέταν ίσως για να καλυψουν λεκεδες ή φθορες.

Κατάντησε να σημαίνει τις φιοριτούρες (διανθίσεις) του λόγου με περιττολογίες. Επεα πτερόεντα.

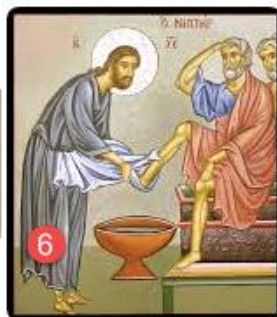
Ο **χαβαλές** : Αερολογία (Τουρκ.havale: Βρεφικοί σπασμοι, μωρουδίσματα και επομένως μωρολογίες).

Ο **τζερτζελές** είναι παραφθορά του τουρκικού zelzele : sarsindi σεισμος , από την αραβικη zalzala από όπου πιθανον και τα **τζάζαλα** της ομιλουμένης.

Το **τουρλουμπουκι** μάλλον από το τουρκικο τουρλου (μειγμα) και τη μπουκιά δηλαδη ανακατεμενα λογια, αρατα θεματα.

Το **καλαμπαλίκι** από το τουρκικο kalabalik οχλος, οχλαγωγία.

Εικόνες

1. Τεκτονικό περιζωμα
2. Μαγειρική ποδια
3. Ιατρικη ποδια μπλούζα
4. ποδογυρος τοπικης ενδυμασιας
5. Λεπτομερεια
6. Ο Ιησους - ποδονίφτης, στην διαδικασία του νιπτηρος περιζωσμενος με το λεντιον
7. Φραμπαλάς
8. Πως μπορείς να γίνεις «λάτρης του ποδόγυρου»

Ποδεές

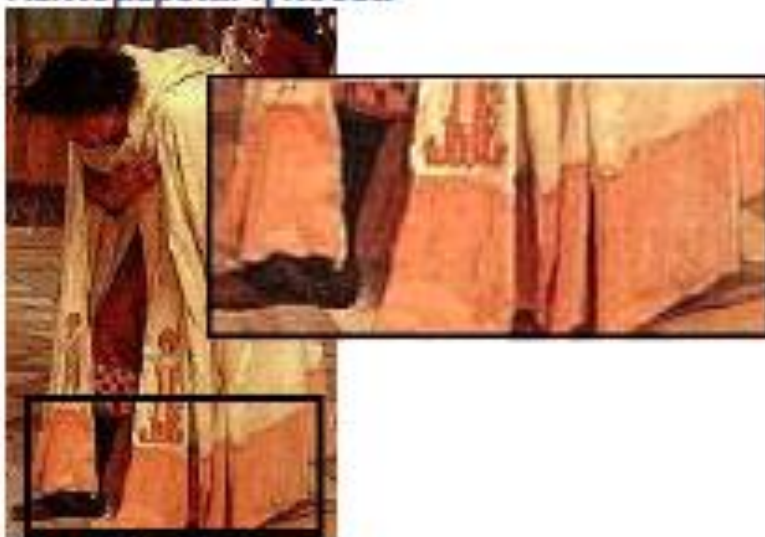

Ο Αυτοκράτορας Χαιμωός και οι αυτοκρατορικοί υφασί - John William Waterhouse

Λεπτομέρεια

Λεπτομέρεια: η ποδέα

Από το υπογλώσσιο #81 [ΥΨΟΣ](#)

Φράσεις

φίλησε κατουρημένες ποδιές

Πβλ. Τις Φρασεις: έκανε εδαφιαίες υποκλίσεις (μέχρι το έδαφος), πρόσπεσε, έπεσε στα πόδια πολλων αξιωματούχων.

Η ποδέα ήταν εφευρημα των ραφταδων του Βυζαντιου για να αντικαθιστουν το φθειρομενο κατω μερος των ρουχων. Τα ρουχα ήταν ποδηρη, οι αποχετευσεις ανυπαρκτες και ο καθενας κατουρουσε οπου ηθελε. Μοιραίο ήταν οι ποδιές (ποδέες) να είναι κατουρημένες, κυρλ: λερωμενες από κάτουρα.

Συνθετα

Μπροστοποδιά

Μπροστομούνι

Δημοτικο τραγουδι

Στα Σαλωνα σφαζουν αρνια

Και στο Χρυσό κριάρια

Και στης Μαρίας την **ποδιά**

Σφάζονται παλληκάρια

Βλ. για την συγκεκριμένη Μαρία το λήμμα [αγυιά](#)

Pasted from <http://www.stougiannidis.gr/AENAON/ASE/ase_menu.html>

Αναφορές

Τεκτονική ποδιά

apron (n.) Look up apron at Dictionary.com

mid-15c., faulty separation (as also in adder, umpire) of a napron (c.1300), from Old French naperon "small table-cloth," diminutive of nappe "cloth," from Latin mappa "napkin." Napron was still in use as recently as late 16c. The shift of Latin -m- to -n- was a tendency in Old French (conter from computare, printemps from primum, natte "mat, matting," from matta). Symbolic of "wife's business" from 1610s. Apron-string tenure was in reference to property held in virtue of one's wife, or during her lifetime only.

Το επαγγελματικο μεσο προστασιας των τεκτονων (μαστορων)
Πηρε συμβολικο χαρακτηρα στους ελευθερους τεκτονες.

Μαγικος χαρακτηρας της ποδιας

Η ποδιά μπροστά στο φόρεμα της γυναίκας (στην παραδοσιακή ελληνική φορεσιά), είχε μαγικό και συμβολικό χαρακτήρα, δηλαδή, την προστασία των οργάνων αναπαραγωγής από τα κακά μάτια, τη βασκανία.

Η μαθητική ποδιά

Ο επί της ποδέας

339.16 [23]

Στην ενάτη πεντάδα των εκκλησιαστικών οφφικίων υπήρχε ο **επι της ποδέας**

Αντίπανα

ΑΝΤΙΠΑΝΑ.

Ἀντίπανα. Ἀντιερπηνα. Fimbriae in extremis vestibus. Hesychius. **Ἀντίπανον, ἀντίπανον, κροσπίδον.** Ioannes Episcopus Citi in Resp. **κατὰ ποιολεξίαν διὰ ἀντιμνησια λέγειν**), ὥσπερ ἐν τοῖς ἱματισμοῖς τὰ ἀντίπανα. Balsamon ad Concil. vi Can. xxviii **τὰ πολυτελῆ χρυσοῦ φαῦτα ὑπὲρ βλήματι, τὰ δημοτικῶς λεγόμενα μαργέλλια, χρᾶμματα, ἑῶν ἀντίπανα.** Ei ad Concil. vii. Can. xvi. **αἰτιωμένων διὰ τῶν λαμπρῶν ἐκκλησιῶν κληρικῶν δι' ἱματίων λεγομένων ἐξαμίτων, ἔχοντων ἢ μόνον ἐπὶ πρόθεσιν ἀντίπανα, ἀλλὰ καὶ χρυσοῦ πασα, πρὸς διὰ καὶ χρᾶμματα πολυτελῆ χρυσοῦ.**

9416.43 [75] 21/12/2012 4:02 μμ

ΑΣ3 Βυζαντινὸ Λεξικόν - Copyright© 2012 by Aris Stougiannidis